

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra HAANDBOG I VERDENSHISTORIEN. Nyaarstiden

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter", i Grundtvig, N. F. S.: *N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter*, Gyldendalske Boghandel, 1904-1909, s. 624.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-grundtvig07val-shoot-idm140245215101968.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter

Hvad der nu iløn havde udviklet sig hos *Hollænderne*, det fik Verden at see i det saakaldte »store Lys« *Gerhard fra Gouda*, som omdøbde sig selv paa Latin og Græsk og *-*-* 625 Hollandsk til den navnkundige *Desiderius Erasmus* fra Rotterdam, født femten og død ti Aar før *Morten Luther* (1468 -1535), men, skjøndt hans Pen var Reformationen uundværlig, var han dog selv i alle Maader en uægte Reformator *); thi hans Virksomhed fattedes baade det *Høie* og det *Dybe*, som vi kalde *Aand* og *Hjerte*, dreiende sig kun om hans egen lille *Person***). Uagtet han derfor var klog nok til at see baade det Hule i *Papisteriet* og det Kiernefulde hos *Luther*, saa bar han dog Kappen paa begge Skuldre, og havde slet ingen Tro eller Kiærlighed, han vilde opoffre [afsee] noget Synderligt for, men betragtede Menneske-Livet dels som et Rov og dels som en Spas, kloge Folk maae stræbe at gjøre sig selv saa nyttigt og fornøieligt, som de kan. Dette seer man især tydelig ved at læse hans *Breve*, hans *Samtaler (colloquia)* og hans berømte *Daarskabens Lovtale (encomium moriæ)*, hvor Meget findes baade fint og skarpt bemærket og Meget med Rette beleet, men slet Intet værdig ophøiet eller inderlig opfattet, saa det Hele er Skin uden Varme og Skal uden Kierne***). Hans Haand-Udgave af det »Ny-Testamente« paa Grund-Sproget (trykt hos *Froben* i Basel 1516) kom unægtelig til Reformationen, som den var kaldet, og gjorde uberegneligt Gavn, men var dog saa skiødesløst et Hastværks-Arbejde, at Udgifveren for længe siden har optaget sin Roes, og for alle *Modersmaal*, undtagen *Ciceros* og *Platos*, viste *Erasmus* ret en sprænglærd Ringeagt, saa *Ordets Frihed* var det eneste reformatoriske Element, han vidste at skatte, og en vis *Classisk Smag* hans eneste virkelige Bidrag til en bedre Tankegang. Var nu ikke desmindre *Erasmus* den største og berømteste *Hollænder*, da kan vi igrunden aldrig med Føie vente en dybere Sands eller høiere Tragten hos hans Landsmænd, end vi finde hos ham; men skjøndt dette baade i *kirkelig* og *videnskabelig* Henseende kun er Smaat, saa var det dog i sin Tid *uundværligt*, og *borgerlig* talt mageløst, saa det er virkelig en Hoved-Begivenhed i Nyaarstidens Verdens-Historie, at *Holland* og *Seeland* blev Kiernen i en *Erasmitisk Fristat*